

Міністерство
захисту довкілля
та природних ресурсів
України

ПРИРОДНО- ЗАПОВІДНИЙ ФОНД — ЦЕ ОСНОВА НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО КАПІТАЛУ

Природно-заповідний фонд —

це основа національного природного капіталу

6,94%
території України —
під охороною

Це понад **4.157 млн гектарів**
заповідних земель, де природа збережена у своєму первозданному вигляді.
Для порівняння — це площа, більша за Швейцарію!

Україна має понад

70 000

видів живих організмів,
з яких більше тисячі
занесені до Червоної
книги

У Карпатах ще
мешкають бурі ведмеді,
у степах — сірі журавлі,
а в дельті Дунаю —
рожеві пелікани.

ПРИРОДА РЯТУЄ КЛІМАТ

Один гектар лісу здатен поглинути **до 5 тонн CO₂** на рік. Болота Полісся утримують вологу й регулюють мікроклімат цілих регіонів. ПЗФ — наш «зелений щит» проти кліматичних змін.

Наприклад, у Харківській області знищено
понад 60 000 гектарів лісу —
це як половина Закарпатської області в деревах.

ПРИРОДНІ ЕКОСИСТЕМИ - БЕЗЦІННІ

Зруйновані екосистеми не відновиш за рік чи два. Зникнення одного виду тягне за собою десятки інших.

**ЦЕ ВТРАТИ, ЯКІ НЕ МОЖНА ВИМІРЯТИ ГРОШИМА, АЛЕ ЯКІ БОЛЯЧЕ
ВІДЧУЮТЬ НАСТУПНІ ПОКОЛІННЯ.**

НАСЛІДКИ ВІЙНИ ДЛЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ УКРАЇНИ

ОКУПОВАНІ ТЕРИТОРІЇ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ (ПЗФ)

вже понад

1 000 000

ГЕКТАРІВ В ЗОНІ АКТИВНИХ БОЄВИХ ДІЙ АБО ОКУПАЦІЇ
ЦЕ 24% УСІЄЇ ПЛОЩІ ПЗФ

ЗАМІНУВАННЯ ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ

Особливо уражені: Луганська, Донецька, Харківська, Херсонська, Запорізька області.

понад

900

ОБ'ЄКТІВ ПЗФ ПОСТРАЖДАЛИ,
З НИХ БЛИЗЬКО 80 — ЗНИЩЕНІ АБО СИЛЬНО ПОШКОДЖЕНІ.

ЗНИЩЕННЯ ЛІСІВ

понад

850

ТИС.ГА ЛІСІВ ПІД ОКУПАЦІЄЮ АБО В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ

Масштабні лісові пожежі, спричинені обстрілами та вибухами

ВТРАТА ВИДІВ ТА СЕРЕДОВИЩ ІСНУВАННЯ

понад

20 000

ДИКИХ ТВАРИН ТА ПТАХІВ ЗАГИНУЛО
(за орієнтовними оцінками)

- 16 водно-болотних угідь міжнародного значення (під охороною Рамсарської конвенції)
- колекція рідкісних тварин в біосферному заповіднику "Асканія Нова"

2,9

МЛН ГА ТЕРИТОРІЙ СМАРАГДОВОЇ МЕРЕЖІ
це 160 територій, що охороняються законодавством ЄС

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЗАСАДИ ВІДНОВЛЕННЯ ПРИРОДИ

Співпраця з партнерами та донорами

(FZT, KFW, GIZ, IKI,, UNEP, UNDP, SYKE, ЄБРР, Life (у партнерстві з Чехією)

РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ОСТАННІ РОКИ ТА ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ

ПРИЙНЯТО:

- ✓ Стратегію біобезпеки та біологічного захисту
- ✓ Закон про заборону джипінгу на територіях природно-заповідного фонду
- ✓ Поправки до Орхуської конвенції щодо генетично модифікованих організмів (ратифіковано)
- ✓ Нагойський та Нагойсько-Куала-Лумпурський протоколи (ратифіковано)

ПРИЙНЯТІ ПІДЗАКОННІ АКТИ:

- Для врегулювання поводження з тваринами, що утримуються в неволі
- Створення охоронних зон у лісах для збереження видів, які потребують охорони
- Плани дій зі збереження окремих видів (осетрів, бурого ведмедя, рисі, зубра)
- Організація рекреаційної діяльності на територіях природно-заповідного фонду
- Оцінки збитків, завданих російською агресією довкіллю, зокрема природно-заповідному фонду
- Розвиток **державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду**
- Моніторинг біологічного й ландшафтного різноманіття
- Оцінки **інвазійності чужорідних видів**

ПРОДОВЖЕННЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ АКТИВ ЗАКОНОДАВСТВА ЄС:

РОЗРОБКА ЗАКОНОДАВСТВА ДЛЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ:

- Оселищної директиви ЄС (92/43/ЄЕС)
- Пташиної директиви ЄС (2009/147/ЄС)
- Регламент (ЄС) №338/97 — про регулювання торгівлі видами дикої фауни та флори (CITES); Регламент (ЄС) №1143/2014 - щодо контролю за поширенням інвазійних чужорідних видів

Реалізація Закону України щодо державного контролю за генетично модифікованими організмами (вступає в дію з вересня 2026 року).

ПРІОРИТЕТНІ ЗАХОДИ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ПРИРОДИ

**Інтеграція екологічної складової
у післявоєнну відбудову**

**Впровадження концепції
екосистемних послуг**

**Розробка та схвалення Стратегії охорони
біорізноманіття до 2035 року
та Операційного плану**

**Відновлення екосистем
та окремих рідкісних видів**

**Оцінка екологічних втрат
внаслідок збройної агресії РФ**

**Підвищення стандартів
управління установами
природно-заповідного фонду**

**Застосування екосистемного підходу та природоорієнтованих рішень
(NbS — Nature-based Solutions)**

СТВОРЕННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ПЗФ, РОЗБУДОВА ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

У 2023-2024 СТВОРЕНО

188

об'єктів ПЗФ місцевого
значення

1

загальнодержавного
значення

РОЗМІНУВАННЯ потребують

1 200 000

га

- Законодавство щодо спрощення створення/розширення ПЗФ на окупованих територіях
- Розроблення та реалізація пілотних проєктів з відновлення природоохоронних територій та установ ПЗФ

Зміцнення інституційної спроможності та створення
ДЕРЖАВНОГО АГЕНСТВА збереження біорізноманіття та
управління природоохоронними територіями

МІНДОВКІЛЛЯ ПЛАНУЄ:

- Донецька область – створення заказників «Кальміуський», «Криволуцький» та «Сидорівський»
- Луганська область – заказники на території Донецького краю
- Херсонська область – створення заказника «Долина Курганів»
- Кіровоградська область – створення НПП «Чорний ліс»
- Харківська область – розширення НПП «Слобожанський» та «Дворічанський»
- Одеська область – створення НПП «Буждацькі степи» та розширення НПП «Тузлівські лимани»
- та інші

СТВОРЕННЯ ТА РОЗШИРЕННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ

ПОТОЧНА СИТУАЦІЯ:

- Війна спричинила загибель мільйонів свійських та диких тварин.
- Зруйновані природні середовища існування.
- Збільшилась кількість безпритульних тварин.

ВИКЛИКИ:

- Переповненість існуючих центрів
- Брак фінансування та спеціалістів
- Потреба в системному підході

ДІЮТЬ ДЕРЖАВНІ РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ЦЕНТРИ:

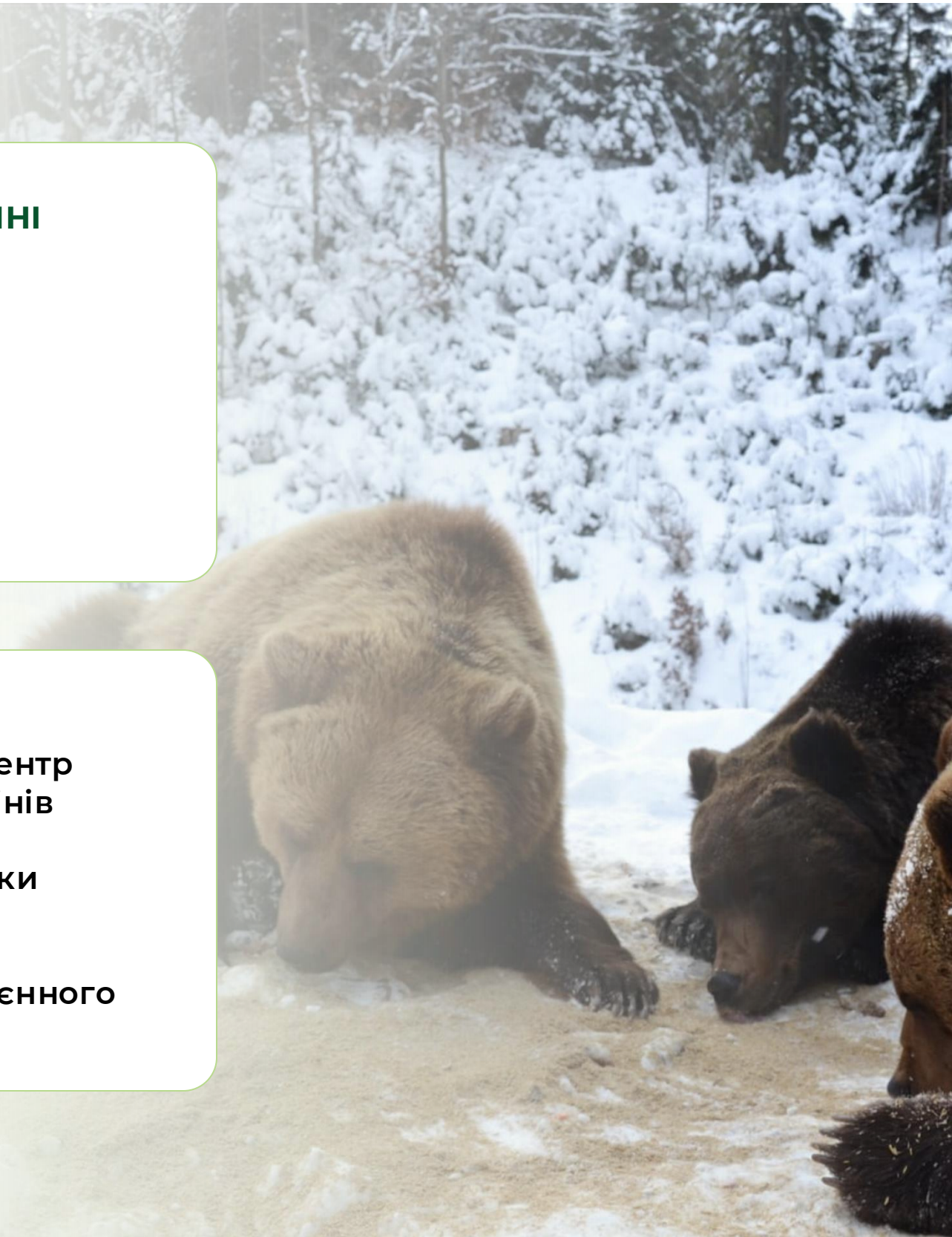
НПП “Синевир” – центр бурого ведмедя та хижих птахів

НПП “Галицький”, НПП “Черемоський” – реабілітація диких тварин

ПЛАНИ:

- Створення нових з 5 центрів, в т ч Центр реабілітації чорноморських дельфінів
- Розширення міжнародної підтримки
- Інтеграція програм реабілітації біорізноманіття у політику післявоєнного відновлення

РОЛЬ ЗЕЛЕНОЇ ПЛАТФОРМИ У ВІДНОВЛЕННІ ЖИВОЇ ПРИРОДИ

- Сприяння у імplementації законодавства щодо Смарагдової мережі, Рамсарських угідь, збереження видів та оселищ, інвазійних чужорідних видів ГМО
- Здійснення практичних заходів - управління територіями з міжнародними статусами, проведення природоохоронних заходів, СТВОРЕННЯ ТА РОЗШИРЕННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ
- Підтримка участі України у Нарадах сторін за міжнародними угодами (Конвенція про охорону біорізноманіття, Рамсарська конвенція, Бернська конвенція, UNESCO, CITES, Карпатська та ін.) CBD COP, CITES COP